

VAS ÉS FÉMMUNKÁS

Előfizetési ára: A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Országos Szövetségének Hivatalos Közlönye
 Egész évre 60 Lei, félévre 30 Lei, negyedévre 15 L, egyes szám 5 L.
 Megjelenik minden hó 1-én

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Cluj-Kolozsvár, Calea Victoriei 59.
 (volt Magyar-utca) — Telefon 484.

Küldöttközgyűlésünk elé

Szövetségünk fennállása óta az ötödik küldöttközgyűlést tartjuk meg. Ezeknek mindegyike egy-egy utmutatója volt a tennivalóknak. A háboru utáni szakszervezeti mozgalomban ugyanis újabb és újabb problémák velődnek felszínre. Ezért nagyobb jelentőséggel bírnak a jelen közgyűlések a múltbelieknél. A háboru utáni gazdasági és politikai helyzet országos és nemzetközi téren állandó változásnak van kitéve. E változások formailag és lényegileg oly életbevágóak a munkásosztályt illetően, hogy azokat nem csupán figyelembe kell venni, hanem a szakszervezeti mozgalmat ezeknek szükségességére szerint kell beállítani, ha azt akarjuk, hogy a szakszervezeti mozgalom hivatását és feladatát betöltsse.

Országunk gazdasági viszonyai is ilyen változásoknak vannak kitéve, mert az egymást felváltó kormányok más és más gazdasági politikát követnek, amelyek a kormányzó pártok osztályérdekei szerint igazodnak és nem az ország vagy dolgozók érdekei és gazdasági törvényszerűségei szerint. Ennek a gazdasági politikának döbbenetes következményei vannak a munkásságra nézve. Ezt azután még súlyosítja a legfontosabb szociálpolitikai törvények hiánya és a meglévőeknek be nem tartása a munkáltatók, a kormány és az illetékes hatóságok részéről.

Ez a gazdasági- és szociálpolitika teremtette meg véres gyümölcseit Lupényban. És ha semmi egyéb, de ez figyelmeztető kell hogy legyen az illetékesek számára, hogy végre-valahára vegyék tudomásul, hogy Romániában tekintélyes számú proletáriátus van, amelynek sérelmei és követelése van, amelyek sürgős megoldást igényelnek. De részünkre is szolgáljon figyelmeztetőül, hogy hova vezet, ha a munkástömeget a szociáldemokrata öntudat hiánya miatt üres jelszavak követője lesz.

A romániai proletáriátus csatasora még mindig nem zárt, még mindig folyik a testvérharc, ha az előbbinél más alakban is. A másik irányzatot követők ma már nem képeznek tényleges szervezeti formát, mert a munkásság kiábrándulva az üres jelszavaktól, végleg elfordult tőlük. Annyian azonban mégis vannak, akik föladatuknak tartják, hogy minden harcunkat és kezdeményezésünket megnehezítsenek, ha már megakadályozni nem tudják. Ezért legfontosabb tennivalónk a szaktársaink megszakitás nélküli felvilágosítása és megszervezése. Azok a nehézségek, amelyek a legutóbbi időkig bénítólag hatottak szervezetünk működésére, a szervezés terén is éreztették káros hatásukat. Ma már azonban, mikor az egyesülési és gyülekezési szabadság lehetőséget ad szabadabb mozgásra, sokkal intenzívebb szervezőmunka kell hogy állandósuljon, mint amilyen eddig volt. Szem előtt kell tartanunk, hogy országunk több mint ötvenezer vasipari munkásainak még mindig csupán egyötöde van megszervezve és emiatt ezeknek helyzetét és a helyzetük megjavítására irányuló harcokat állandóan károsan befolyásolja a szervezetlenek nagy tábora. Szövetségünk és szervezeteink, amelyek elhárították a belülről való bomlasztást célzó törekvéseket, amelyek tehát szilárd belső konstrukcióval rendelkeznek, a szervezőmunkát kell tekintsek olyan feladatnak, amelynek sikeréért minden áldozatot meg kell hozni.

A nyomasztó gazdasági válság a vasiparban is érezteti hatását. A vas- és fémmunkások nagy tömegei állanak munka nélkül, kitéve a

legnagyobb bizonytalanságnak. Ha egyelőre nem is áll módunkban olyan gazdaságpolitika követésére rábírnunk a kormányt, amely véget vetve a nagy munkanélküliségnek, de önmagunk hozzá tudnánk segíteni igen sok szaktársunkat kenyérkeresethez a 8 órás munkaidő betartásával. Ennek keresztülvitele annál könnyebb, mert törvényes biztosítéka van a nyolcórás munkaidőnek és kizárólag szaktársainkon mulik annak be, vagy be nem tartása. A szakszervezeti mozgalomban nem folytathat a munkásság állandó harcot ugyanazon követelésért azután is, hogy ez törvényben van biztosítva, mert különben sohasem tud folytatólagos követelésekért harcolni, ezért kell és muszály betartani és a munkáltatókkal betartatni a nyolcórás munkaidőt, hogy energiánkat más célok érdekében használhassuk fel.

A munkástörvények kérdése is egyik napi-rendi pontunkat képezi. Ha visszapiillantást vetünk a munkástörvényekért folytatott évtizedes küzdelmünkre, akkor megállapíthatjuk, hogy ezek érdekében sokkal többet küzdöttünk, mint sok más ország munkássága, de kevesebb eredménnyel. Kevesebb eredménnyel, mert a reakciós kormányok ridegen elzárkóztak attól, hogy munkástörvényekkel még csak foglalkozzanak is olyan szellemben, amint azt a munkásság érdekei megkívánják. Minden munkaügyi miniszter készített ugyan törvénytervezetet, de azok annyi változásokon mentek keresztül, amíg végül nem munkás- és nem munka-, hanem munkáltató-törvényekké vedlettek át és szerencsének kell tartanunk, hogy nem lett törvény belőlük. Holott vannak kérdések, amelyek elodázhatatlanul rendezendők. Így feltétlenül szükség van a munkás- és alkalmazotti kamarák felállítására; nélkülözhetetlen a munkanélküli állami segély törvényes biztosítása; szükség van a

szakszervezeti és ezzel kapcsolatos jogi személyiségről szóló törvény gyökeres módosítására; feltétlenül visszaállítandó a sztrájkabszabadság kivétel nélkül minden üzem munkásai részére. A szociálpolitika terén rendkívüli nagy a romániai munkásság visszamaradottsága és ezért küldöttközgyűlésünk útján is figyelmeztetnünk kell a kormányt, hogy haladéktalanul tegye meg kötelességét a munkássággal szemben e téren. Ezek azonban csupán a leglényegesebb tennivalóink, amelyek köré gyülekeznek a mindennapi tennivalók sokasága. És ezek mind-egyikénél a lelkiismeretes elvégzése fontos, hogy fennakadás ne történjék a szakszervezeti mozgalom gépezetében. Ha e szempontok figyelembevételével büszkén tekintünk vissza az elmúlt évtizedre, még nagyobb bizakodással tekinthetünk a jövőbe a második évtized küszöbén. Az eddig elvégzett munkáink egy kis történelem, amelyben más idők évtizedes eseményei sűrűsödnek össze. A harc volt mindig vezérfonala a történelemnek, de az eredmények váltakoztak benne az eredménytelenségekkel. A munkásmozgalom természetrajza ez. A haladás útja azonban állandóan megvan, hol kisebb, hol nagyobb mértékben, de mindig van.

A küldöttközgyűlés a reá háruzó föladatokat bizonyára meg fogja oldani, úgy hogy abból előny, bizalom fakadjon a szaktársak számára, erő és hatalom a mozgalom számára. Hogy elhatározásaink nem csupán a magunk érdekeit szolgálják, hanem Románia összproletáriátus érdekeit is. A határozatoknak olyanoknak kell lenniük, hogy ezekből megismerje a munkásság a szakszervezeti munka értékét; azt, hogy a szakszervezet az, amely megtilti az emberek gondolkodását azzal a tudattal, hogy mindenkinek harcolnia kell a dolgozók érdekeiért, a dolgozók felszabadításáért, mert csak akkor haladhat az egész emberiség békésen, zavartalanul, egyensúlyban a boldogulás felé, ha nem lesznek elnyomók és nem lesz proletár.

Lupény: huszonöt halott

A romániai munkásmozgalom történetében minden időkre emlékeztető marad augusztus 6, amely napon Lupényban 25 munkástársunk esett áldozatul a kapitalista önzésnek és hatósági lelkiismeretlenségnek. A zsilvölgyi munkásság helyzete ismeretes szaktársaink előtt, szaklapunkban csaknem állandóan foglalkoztunk az ottani viszonyokkal, amelyek előre vetették árnyékát a borzalmak napja beköszöntésének.

A zsilvölgyi bányák liberális vállalatok. Az utóbbi években e vállalatok igazgatóságai hajmeresztő állapotokat teremtettek a munkásság részére. Hogy a vállalatok nyereségét károsan ne befolyásolja a mindinkább rosszabbodó gazdasági konjunktúra, e célból a munkás kizsákmányolás olyan gonosz módszereit alkalmazták, amelyek a végső kétségbeesésbe sodorták az éhez, lerongyolódott hatalmas munkástömeget. A kollektív szerződés be nem tartása miatt csaknem állandó konfliktus volt a munkások és az igazgatóság között. A nagyszámú munkáselbocsátások, az elbocsátott munkások kilakoltatása a vállalati lakásokból, az agg és rokkant munkások nyugdíjának rendezetlensége növelték még az amúgy is tűrhetetlen állapotok fölötti keserűségét. A legutóbbi időkben pedig bevonult a polgári pártpolitika is a Zsilvölgyébe, amely azután teljesen fejetetejére állította a viszonyokat. A liberálisok tudatosan készítették elő a szenvedélyeket a kirobbanásra, hogy a nemzeti-parasztpárti kormányt súlyosan kompromittálják.

És a kormánynak politikai exponense, Rozvan prefektus valósággal elősegítette a liberálisoknak ezt a tervét. A prefektus, elég botorul, állandóan azon mesterkedett, hogy a zsilvölgyi munkástömegeket a nemzeti-parasztpárti kormány jármába fogja. E cél elérésére minduntalan a nemzeti szindikátusok megalakításán mesterkedett. Egy ideig semmi eredménnyel nem jártak erre vonatkozó kísérletei, az utóbbi hónapokban azonban segítőhársat kapott Muntean, majd az ehhez szegődött Buciumean személyében, akik azután a prefektus és a zsilvölgyi hatóságok támogatásával megkezdtek a szociáldemokrata szervezetek felbomlasztására irányuló akcióikat. Ezek az akciók is sikertelenek maradtak. Ekkor Muntean Lupényban furkósbottokkal felszerelt egy 150—200 főből álló és szülőfalujából rekrutálódott bandát, amely állandó terror alatt tartotta a szervezett munkásokat. Ezek képezték egyúttal a nemzeti szindikátus tagjait is. Tagdíjat persze nem fizettek, hanem azon a pénzen élkösdtek, amit a szervezett munkások befizettek, mielőtt Munteantól elváltak, aki pénzüket visszatartotta.

A közbejött kollektív szerződés-tárgyalások nem hozták meg a munkásság által jogosan remélt helyzetjavulást. A bírósági döntés olyan elfogult volt a vállalatok javára, hogy a munkásság el sem fogadta, hanem megfelebbezte. A bírósági döntés végleg fölbontotta a munkásság nyugalmát. Ezt a lelki lehangoltságot hasz-

ismerésétől, akkor ne izgassák még azzal is a munkásságot, hogy a munkáskérdések tanulmányozása címén a sárga szervezetek propagandistáivá szegődnek és a szervezett munkások képviselőit még meghallgatni sem akarják. Miniszter urak, a munkásság nyomorúságával még sem lehet gunyt üzni és aki még ezt is megkockáztatja, az viselje ennek következményeit is.

Teremtsünk védelmi alapot!

Ha szövetségünk elmúlt három évének bérmozgalmait vizsgáljuk, úgy látni fogjuk, hogy tagjaink állandó harcokat kellett vívjanak gazdasági érdekeik megvédéséért, ami a tökéletes társadalmi rendszer természetes folyamata és ami nem fog megszűnni a jövőben sem.

A romániai kapitalisták épp úgy, mint bármely más külföldi állam kapitalistái, önként soha egyetlen bani bérjavítást nem adtak és nem adnak. A munkafeltételekben enyhülést harcok nélkül kivívni nem lehet, ellenkezőleg, a kapitalisták a gazdasági és politikai életből származó minden terhet a munkásságra igyekeznek áthárítani. Ennek bizonyítására érveket, példákat felhozni szükségtelen és időpazarlás volna. Ezt minden egyes munkástársunk nap-nap után érezheti saját életlehetőségein.

Most, a szövetségünk kongresszusa alkalmával, inkább arról kell beszéljünk, melyek azok a módok és eszközök, amelyekkel sikeresen védekezhetünk és harcolhatunk a kizsákmányoló kapitalizmussal szemben.

Egyik igen fontos és elengedhetetlen módszer a szervezethez, a zártkörűbe való tömörülés. Az egy gondolat és akarat megteremtése a munkásság széles rétegeiben. Az osztályöntudat felébresztése. A kultúra vívmányainak megismerése és ezáltal a munkásosztály igényeinek fokozása. Ami csak a szervezkedés útján érhető el. A szervezeten, alacsony kultúrfokon álló munkásság a kultúra szükségességét nem érzi, ezért az állandó és folytonos harcokban nem tudja a szükséges ellenállást és kitartást tanúsítani a nemzetközileg is jól szervezett kapitalizmussal szemben. Annál is inkább nem, mert az utóbbinak szolgálatába áll az államhatalom minden tényezője, amely parancs szerint teljesíti és szolgálja a kapitalista érdekeket. De ezenkívül a társadalom minden intézménye is az ő képmására van megformázva. Az ő érdekeit szolgálja a templom, az iskola, a sajtó, a művészet, amely mind-mind a tökéletes osztály igáját vonszolja. Még a korcsma is őérettük van, mert az iszákos munkás alkoholba öli minden buját, baját és bánatát és így képtelen lesz a gondolkodásra, nem ismeri fel osztályhelyzetét, nem látja igazi ellenségét — és határtalanul engedi magát kizsákmányolni.

Tehát a mai társadalmi rendszerbe a begyökeredezett és kialakult kapitalista hatalommal szemben csak a munkásság fegyelmezett és céltudatos szervezethez veheti fel a harcot. Ez az egyik módszer, amely eredményhez vezet.

Az eredményes harcoknak van még egy igen fontos követelménye és ez az anyagi felkészültség. Nincs az a bércsata, melyet megnyerni ne lehessen, ha az *szervezetileg és anyagiilag* kellőképpen alá van támasztva. Viszont könnyen el lehet veszíteni, ha e két feltétel bármelyike is hiányzik. Bár tagadhatatlan, a harcok eredményes, vagy eredménytelen kimenetelénél sok más mellékkörülmény is szerepet játszik, de mégis győzelem vagy legyőzettség a szervezethez és anyagi felkészültséghez függ.

A múltban lezajlott bérmozgalmaink világos példaként állhatnak előttünk. Hiába volt a lelkes elszántság és akarat. Ehez pénz is kellett, a pénzt előteremteni pedig nagyon nehéz feladat volt. Valljuk be őszintén: minden egyes bérmozgalmunknál a leggyengébb anyagi felkészültséggel álltunk szemben. A szövetség a legnagyobb nehézségek közepette folyósíthatta csak a segélyeket. Soha egyetlen csoport sem kérdezte a szövetséget — még a legsúlyosabb bérmozgalmak előtt sem, — hogy van-e pénz. Sőt még a harcban résztvevő szervezetlen munkások részére is segélyt kértek és az országos gyűlések megindítását szorgalmazták. Rézint tehát a harcban állók kivánságára, részben pedig pénz hiánya miatt a szövetség központi vezetőségének kénytelen-kelletlen a gyűj-

Figyelem, kongresszusi küldöttek!

Értesítjük a küldött szaktársakat, hogy a kongresszust București, Bul. Șchitu Măgureanu No. 6. (Sala Transylvania) tartjuk.

A központi titkárság.

tések módszeréhez kellett folyamodnia, ami, sajnos, mindig a leggyengébb eredménnyel járt. A kölcsönyszerzés sem a megoldás módja, ha lehetett is kölcsönököt kapni, de azt vissza is kellett fizetni és így sohasem juthatott a szövetség olyan anyagi helyzetbe, hogy kellő tartalékokkal rendelkezzen. Ez a körülmény pedig állandó veszéllyel fenyegeti az egyébként bármilyen kedvező körülmények között megindult bérmozgalmainkat. Ha eddig pénzügyileg sikerült is meguszni a bércsatakat, ez nem jelenti azt, hogy a jövőben is sikerülni fog. Mert az eddigi esetek inkább a kedvező körülményeknek tudható be, mint a céltudatos felkészültségnek. Ezen pedig változtatni kell, hogy jövőben bércsatainkat erős anyagi alappal támaszthassuk alá.

A központi titkárság részéről a következő javaslatot tesszük a küldöttközgyűlésnek: Határozza el a küldöttközgyűlés egy sztrájkalap céljára külön járulékok bevezetését, oly módon, hogy az I. osztályú tagok heti 6 leit, II. osztályú tagok heti 4 leit és III. osztályú tagok heti 3 leit fizetnek. E határozat elfogadása a következő eredménnyel járna: Ha 8000 fizető tagot veszünk alapul, melyből I. osztályú tag van 5000, II. osztályú van 2000 és III. osztályú van 1000 és a 8000 tag átlag 40 hetet fizet be évente (azért veszünk negyven hetet, mert számolnunk kell az évközben beiratkozott új tagokkal és a hátralékosokkal), akkor ez alapon bevételezhető egy év alatt 1 millió 640.000 lei. Nincs kizárva, hogy némi taglétszám emelkedése esetén elérjük a 2 millió lei bevételt is. Ha egy ilyen összeg áll rendelkezésünkre, akkor nagyobb bátorsággal és több reménységgel nézhetünk a jövő elkerülhetetlen küzdelmei elé.

Ilyen csekély áldozatot szövetségünk minden egyes tagja meghozhat, mert ezzel saját és munkástársai érdekeit szolgálják. Egy ilyen határozat esetén nem kell majd a harc megindítása után — a bizonytalan eredményű gyűlésekhez folyamodni, ami nemcsak a harcban állókra nézve, — de a csoport vezetőségének is sok bajt és kellemetlenséget okoz. Reméljük, a multakon okulva, megértéssel fogadják szaktársaink e javaslatot — és ezáltal a javaslatból valóság lesz.

A sztrájk munka erkölcstelen harc eszköz Németországban

Az alsósziléziai bányakerületben az elmúlt év októberében a bányamunkások sztrájkoltak. A sztrájk kezdetével a kereskedelmi és technikai alkalmazottakat, felügyelőket, gépészeket és hasonló foglalkozásbelieket főszozlították, hogy a sztrájkolók helyett végezzék a bányamunkások szokásos munkáját. Az alkalmazotti szervezetek ez ellen az intézkedés ellen a munkaadói bíróságnál panaszt tettek. A bíróság a kérdést tárgyalta és kimondta, hogy a modern munkajogi fölfigyelés a munkáltatók ilyen irányú fölhevését erkölcstelen harc eszköznek tekinti és ilyen munkában való részvétel egyetlen munkavállalattól sem követelhető. A munkáltató kivánsága igazságtalan is, mert az alkalmazottak munkaszervezésük szerint egészen más munka végzésére alkalmazták. A bíróság úgy véli, hogy a sztrájkolók munkára való felhívás megismétlődhet és ez esetben az alkalmazottakat a gazdasági függőség ilyenre kényszerítheti. Ezért a bíróság ideiglenes rendelkezést bocsájta ki, mely szerint az ilyen fölhevés elkövetőire 500 márka pénzbüntetést vagy egyheti elzárás-büntetést mond ki. Így ítélkezett Waldenburg városának munkajogi bírósága.

Kollektívszerződés a resicai falepároló üzemben

A resicai falepároló üzem munkásainak kollektívszerződése még július hóban lejárt. Az új kollektívszerződésre vonatkozó tárgyalások augusztus hóban kezdődtek. A tárgyalásokon a Szövetséget Brätfálean elvtárs képviselte. A szerződést hat hónapra kötötték meg, mert a gyár épületeinek egyrésze nemrég tűzvésznek esett áldozatul és így még most sem dolgozhat a gyár teljes üzemmel. Ha az üzem helyreállítása megtörténik, úgy új tárgyalások fognak kezdődni, amikor a bérek újbóli szabályozására kerül sor. A megkötött kollektívszerződés biztosítja a munkások fizetési szabadságát és a vagon- és berakó munkások részére 20 tonnás vagonoknál 33 százalékos béremelést.

A tordai üvegyári munkások bérmozgalma

A tordai üvegesmunkások kollektívszerződése augusztus hó 1-én járt le. A szerződés megújításával kapcsolatosan a munkások 15 százalékos béremelést kértek és kérték az új munkaszervezésben a törvényben előírt jogok biztosítását. A tárgyalások a munkajogi inspektor jelenlétében augusztus hó 19-én kezdődtek, amelyek azonban már az első nap megakadtak, mert a gyár igazgatósága nem volt hajlandó a törvényben előírt jogokat a munkásoknak megadni. Azzal akarta kimagyarázni a dolgot, hogy őt nem kötelezi a törvény, tekintettel arra, hogy a törvény nem vonatkozik azokra a munkaadókra, akiknek kollektívszerződéses viszonya van a munkásokkal. A törvény azonban ilyen intézkedéseket nem tartalmaz, miért is a munkások ragaszkodtak jogaikhoz. Végül mindkét fél beleegyezett abba, hogy a kérdést felterjesztik a munkajogi miniszter elé magyarázat és döntés végett, amit aztán mindkét fél kötelezőnek ismer el magára nézve.

A munkajogi miniszter döntése augusztus 24-én érkezett le a kolozsvári inspektorátushoz, mely így szól: tekintet nélkül, milyen szerződéses viszony áll fenn munkás és munkaadó között, a törvény rendelkezéseit az nem hatálytalaníthatja. Tehát ez esetben is, a munkaadó köteles a munkásoknak megadni a fizetési szabadságot, betegség esetén az első hét napra járó fizetést stb., a törvényben biztosított jogokat.

A kollektívszerződés többi pontjaira nézve az első tárgyaláson nem történt semmi megállapodás, hanem azok a fenti kérdés tisztázása után kerülnek sorra.

Befejeződött a szatmári „Unio“-vagongyár munkásainak bérmozgalma

Hatheti sztrájk után, augusztus 10-én befejeződött a szatmári „Unio“-vagongyári szaktársaink sztrájkja. Ez a bérmozgalom is azok közé tartozott, amelyet az igazgatóság minden fondorlatos eszköz igénybevételével le akart hengerelni. Ehhez a tervükhöz még a munkajogi felügyelőt is meg akarták nyerni oly módon, hogy a közös érdekekért harcoló más szakmákhoz tartozó elvtársaink szolidaritását jogtalan és illegális harcnak bélyegezze a munkajogi inspektor. Ezt elérniük azonban nem sikerült. Az osztályharcos munkásság lehangolására igénybevette az igazgatóság az egységeket is, kik hűségesen teljesítették sztrájkolók szerepüket.

Az „Unio“-vagongyár azok közé a vállalatok közé tartozik, amelyek óriási nyereséggel dolgoznak. Mégis ridegen elzárkózott attól, hogy a munkásság bércsatait teljesítse és inkább belekényszerítette hat hétig tartó sztrájkba, semmint egy jótányival is enyhítse helyzetüket.

Az „Unio“ 40 millió részvényűvel rendelkezik, amellyel a múlt évben 11,191.491 lei tiszta nyereséget ért el. Ennyit mutat ki zárszámadása, ami azt jelenti, hogy valójában egy néhány millióval több a nyereség. Amint látható, egy év alatt az egész részvényűke több mint egy negyedét kapják vissza a részvényesek, amellyel, hogy még fennáll egy közel 8 millió tartalék, amit szintén a nyereség egy bizonyos összegéből gyűjtöttek össze a vállalatok. Ilyen óriási nyereség ellenére is éhbéren tengődik a munkásság és sztrájkolni kénytelen, hogy egy nagyobb falat kenyeret kicsikarjon munkáltatójától.

A szatmári szak- és elvtársak a harc egész ideje alatt példás magatartást tanúsítottak. Ennek eredménye a megkötött kollektívszerződés, amely eddig nem élvezett előnyöket biztosít a munkásságnak. Bár sokkal szebb eredmény is lett volna elérhető, ha az „egységesek“ maradványai a sztrájkolók gyalázatossá szerepére nem vállalkoztak volna. Ebből is példát vehet Szatmár munkássága, hogy csak a megfertőzött „egységes“ szellem kiirtása után kezdődhet ismétlen az igazi, becsületes, osztályharcos szervezkedés Szatmáron is. Ennek eléréséért minden tisztességesen gondolkozó munkásnak kötelesség küzdeni.

